

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА ПОЛИЦИЈУ БЕЗБЕДНОСТИ И АДМИНИСТРАЦИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ И ОПШТИНСКИХ ВЛАСТИ

УРЕЂУЈЕ ОДБОР МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Александар I. Указом својим од 31. пр. мес. благоволео је потврдити усвојени од Народног Представништва

ЗАКОН

О изменама и допунама у закону о административној подели Краљевине Србије, од 15. марта 1890., 14. фебруара 1896., 5. јануара 1899 и 24. јануара 1900. године

КОЈИ ГЛАСИ:

I.

У место: »у моравском округу:

1., срез деспотовачки, среско место Велики Поповић«, да гласи:

»у моравском округу:

1., деспотовачки срез, среско место варошица Деспотовац«.

II.

Закон овај важи од кад га Краљ потпише и у службеним се новинама обнародује, а рок за његово извршење оставља се до 1. јула ове год.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела 31. марта 1902. године ПМ 7430 у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Александра I, на предлог Министра унутрашњих дела, а на основу члана 26. закона о устројству општина и општинских власти, решено је:

да се Влајко Антонијевић, председник општине чачанске, по својој молби, разреши од ове дужности.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 29. марта 1902. године, ПМ 7.837 у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Александра I, на предлог Министра унутрашњих дела, а на основу члана 6-ог закона о местима решено је:

да се место »Варош« код цркве јаребичке испод »Кулине«, у атару села Јаребица, среза јадранског, округа подринског, по изјављеној жељи његових становника, прогласи за варошицу под називом »Драгинац«, с тим, да ова нова варошица остане и даље у саставу садање општине јаребичке.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 30. марта 1902. године, ПМ 7.568 у Београду.

СТРУЧНИ И НАУЧНИ ДЕО

ПРОСЈАШТВО

(Наставак)

Узрок просјачког заната у том крају јесте у томе да су се сељаци 1891 год. латили просјачког штала кад је у земљи завладала велика глад. И том су се приликом могли уверити да је просјачење корисно и лако занимање и од тада гледају они у том послу извор за споредну зараду, која није за презирање.

Прелазећи на централне губерније, морамо прво размислити околину Москве. Близина тако великог центра као што је стари царски град даје сељацима могућности да у свако доба нађу рада. Шта више они могу заслужити новаца а да се не одвајају од свог села; јер воће и поврће и разни производи домаће индустрије могу се лако у град донети; а и летњи станови које у сваком селу имају варошани, доносе леп приход. И поред свих тих корисних животних услова ипак су се у тој губернији образовала два просјачка гнезда.

Становници села Шуванова, у месецима кад престане пољски рад, одају се просјачењу. Само сасвим стари људи и жене, који су неспособни за толике радове, просе целе године; остали смаграју просјачење као споредну зараду. Путовања по том послу предузимају се три пут годишње; прво путовање почиње 6. августа, враћају се октобра; друго путовање почиње 15. новембра и враћају се 15. марта; треће путовање почиње после сејања и свршава се пред жетву.

За време тих путовања мењају шувановски сељаци често њихова прошења. У јесењим месецима путују они у губерније Тулу, Орењ и Воронеж, које су богате житом и причају сељацима да они долазе из једног краја где је рђава жетва или да им је град потукао жито; зими путују они у Пољску, Финску и у балтичке провинције да причају о пожару њиховог села. У пролеће их има у оба главна града а нарочито у селима у којима су варошани подигли своје летњиковце. Том приликом издају се шувановски просјаци за путујуће калуђере или за богаће. Према путу и карактеру промена немају ти просјаци и одело: у јесени и зими носе они обични сељачки гуњ а у лето црну калуђерску мантију. После свршеног путовања долазе они кући (пуним џеповима), светкују своје фамилијарне празнике и живе весело.

Данас су Шуваловци прилично, имућни. Економни односи у којима они живе, са свим су повољни. Они имају много шуме и лепих ливада, а село им је у близини три окружне вароши тако да они увек имају нијацу за своје производе и увек имају рада. И поред свега тога просјачење је јако развијено, а томе су узроци у прошлости. Прича се да су пре 100 година шуваловски сељаци зарађивали свој хлеб као зидари и да су чешће путовали у пољске провинције да тамо нађу рада. Тамо су се научили и просјачењу. А ту су вештину употребили године 1812 пошто је француска војска њихово село спалила и њихове усеве изгазила. Прве године просили су из невоље а доцније пошто су се уверили у корисност таквог заната, нашли су за добро да га и даље раде.

У источном делу исте губерније Москве има једно друго просјачко гнездо; у округу Богородску и познато је под именом

»Сахова«. Мајстори из тога села занимају се специјално као погорелци и веома су вешти у фабрикацији лажних сертификата.

Највеће и најбогатије руско просјачко гнездо јесте у губернији Пенза, која је богата житом и која је у целој земљи позната са своје лепе црне земље. У тој губернији читав низ села проси. А колики је број лица која годишње заслужују новац просјачењем, може се видети из ових дата: године 1876 из села Гоницило издато је путничких пасоша за 4000 сељака. Али просјачки занат не цвета само у том селу него још у 10—15 других места тога краја.

Сви ти сељаци изводе просјачку индустрију у великом размеру. Пошто располажу добрим средствима то они узимају под најам раднике, децу, жене, богаље а по некад и целе фамилије, при чему често плаћају 10 рубаља месечно. И богаље узимају под најам за извесно време и њихове газде продају их као мртве ствари.

Пошто се трупа попуни полазе просјаци на пут у колима којима знају да даду бедан изглед прљавштином и ритамима. Чим стигну у какво село растуре се деца и радници просећи од куће до куће. А газда остане код коња и продаје сељацима јабуке, крушке и јетину галантериску робу. У вече мора сваки радник да газди преда скупљени новац. Тешко ономе који донесе мање него што му је наређено. У опште газда поступа са својим људима најужасније.

Просјаци из Пензе предузимају далеке путеве. Њихов главни рејон јесу губерније Самара и Саратов, богате житом. Отуда путују они даље у Оренбург и у јужну Сибирију; а неки иду на кавказ, у Малу Русију па и у Бесарабију. Они просе милостињу у свакој форми и гледају да своја мољења прилагоде животу сељака. У области Волге, где је становништво богато житом они моле за раж и пшеницу, а у губернијама Вјатки и Перму они просе ланено платно. Путовања се предузимају у извесним роковима. Прва почиње у јесен по свршетку жетве. Само сељаци из села Галицино полазе на пут мало доцније, јер они производе зејтин који им доноси велика прихода, те им не иде у рачун да се крену на пут пре него што су свршили свој рад. На Арханђелов дан већина просјака враћају се кући. Тај дан свечано се прославља у Галицину, јер је Арханђео Михајило као патрон сеоске цркве, код њих у великом уважању. Сви су просјаци добри посетиоци цркве и воле да тај дан код куће проведу. Друго путовање предузима се у почетку зиме, чим снег омогући употребу саоница и траје до месојеђа. Треће путовање почиње шест недеља пре Ускрса и траје до Тројице. Са повратком у завичај настаје за просјачке весео живот, и тада продавци ракије највише пазаре.

На крају свега тога морамо додати да просјачка села у губернији Пензи зачуђавају посетиоца благостањем сељака. Лепа поља, красна стока, солидно зидане куће, — све то показује богатство сељака, који, поред свега тога, ипак неће да се окану свога гадног заната.

Врло је тешко наћи узроке који су изазвали просјачку индустрију у томе крају. Она је почела пре много година у селу Германовки. Да ли су несрећа или животни услови дали први пострек за то не може се видети. Али је ван сваке сумње да је у четрдесетим годинама 19 столећа просјачтво учинило јаке наплетке, јер су се деца, која су узимана за прошење милостиње, лагано навикла на тај посао. О Голицину, главном селу тога краја, прича се да су у старо доба имаоци земаља своје робове сисали великим наметима. Да би те намете могли савладати, сељаци из Голицина угледају се на своје суседе из Германовке и ударе у прошњу. Мало по мало навикну се они на тај посао, изнађу разне мајсторије да би им посао боље ишао и данас га сматрају као изврстан начин да заслужи новаца. Сад их на путовање не тера невоља него грамзивост и средоброљубље, да се на недостојан али лак начин заслужи новаца.

У губернији Воронежу образовало се једно велико просјачко гнездо; то је село Макарово, у коме има 8000 становника којима је просјачка индустрија споредна зарада. Они узимају путнички пасош под изговором да иду да траже рада, а у ствари они путују у јужне крајеве да просе. Осим путничких пасоша узимају они разне лажне просјачке сертификате, који се у њиховом селу у велико фабрикују како је јако развијен тај последњи специјалитет види се из тога што су само 1898 године 15 сељака тога села узимати на одговор због таквих фалсификата. У опште те макаровеке протуве одликују се великом

неморалношћу јер са свог скитничког живота доносе кући љубав ка пијанству и нечистоћи, а они су и учинили те је у том селу јако развијен сифилис.

Постанак просјачтва у Макарову датира се из год. 1879. Те године плануо је у селу велики пожар, који је уништио 200 кућа. Услед те несреће више сељака узму просјачку торбу и врате се кући с пуним шакама. Тај рђав пример деловао је заразно и на друге, тако да је мало по мало цело село одало се томе занату. Сад су становници тог села прилично имућни, јер имају доста земље а јужно-руска црница може своје сељаке да храни.

Али са свима тим именима није исцрпена листа просјачких гнезда. Ми смо описали најважније само, али ради потпуности морамо казати да таквих села има по многим другим губернијама. Тај недуг је дакле врло јако развијен, нарочито у срцу царства и у губернијама са велико-руским становништвом.

Број просјача и величина села је врло различна. У више случајева губернери су изрично нагласили да је развитак просјачтва сасвим независан од економних узрока и да су парцеле земљишта сељака доста велике. Прошење милостиње у име Христа више је стари обичај, који се наслеђује од оца на сина. И услед тога тај се посао не сматра као нечастан, него као сваки други занат.

На Завршетку да поменемо још једно село, у коме је просјачтво пре неколико година било јако развијено, а сад га је сасвим нестало. У губернији Пермо има село Косулино, чији су становници били познати као дрски, насртљиви просјаци. А то се просјачтво развијало из тога што су зими многи трговци на путу за вахар у Ирбиту (Запад. Сибирија) морали проћи кроз то село. Том су се приликом користили сељаци из тог села, као што то бива и у другим земљама, где многи путници пролазе, на пр. у Швајцарској и Италији. Али сад су се у губернији Перму прилике измениле. Путници за Ирбит не иду више колима него жељезницом. Косулино није више велика поштанска станица и просјачења је ту нестало због оскудице у путницима. Али село је већ одавно постало богато и до данас се одржало његово благостање.

Овим закључујем испитивање просјачких гнезда да учинимо неколико закључака. Међу становницима тих села налазимо исте типове као и у вароши: погорелци, богаљи, деца, лажни калуђери. Из тога можемо извести да су просјаци у граду и у селу једна хомогена маса и да просјаци из села прелазе у градове. Што се тиче узрока из којих су постала та просјачка гнезда мора се рећи да се само на далеком северу не може одрећи постојана сиротиња становништва, док у просјачким гнездима у централним и јужним губернијама Русије нема ни трага од невоље. На против она се одликују благостањем. Пре много година становници су претрпели несреће (рат, пожар, рђаве жетве), али је трагова од тога давно нестало. Случај је приморао сељаке да се лате просјачког штапа, покушај је испао за руком, посао се показао користан и услед тога навикли су се на просјачки занат и раде га и до данас.

Овај закључак опомиње нас на речи једног писца »криминалитет је историски производ и привредни односи само су један, и ако значајан, фактор.« (Наставиће се)

ПРЕСТОНИЧКА ПОЛИЦИЈА СИГУРНОСТИ У 1901 ГОДИНИ

Д. Ђ. Алимпић

(Свршетак)

Остали начини извршења самоубиства веома су ретко употребљени у нашој престоници. Тако је, у току последњих 6 год., било свега 2 случаја угушења помоћу угљен диоксида и 3 на шинама жељезничким. Изгледа, као да се наше самоубице плаше од нових и код нас недовољно опробаних средстава, па с тога претпостављају оно што је сигурније, а то су: револвер и замка.

И доиста, то мора сваки признати, има велике разлике између једног самоубиства помоћу угљен диоксида и револвера. У првом случају самоубици не достаје довољно храбрости, која

он му допустила, да се, ма и за тренут, изложи физичким боловима. Шта више, он се убија у једном неосетљивом стању.

И професија самоубица у пр. год. доста је једнолика. Међу њима налазе се: чиновника **5** (3 поштанска, 1 жељезнички и 1 министарства војног), занатлија **4** (1 берберин, 1 обућар, 1 стаклорезац и 1 крижач дувана), слугу **3** (2 вратара и 1 покућар), женске **2** (1 девојка и 1 удата жена), трговац **1** (бакалин) и земљоделац **1**.

Као год што је професија самоубица била једнолика, тако су исто и узроци, из којих су побројана самоубиства извршена, најобичније природе. Самоубиства чиновника (4 случаја) резултат су злоупотреба у дужности и бојазни од казне која би их постигла, док су самоубиства занатлија потицала из материјалне оскудице. Један слуга (вратар) убио се због пропале љубави, а за све остале случајеве узроци су непознати. Помињемо, више узгред, да се једна од поменутих женских отровала, а друга обесила.

Доба старости самоубица није тачно утврђен, али се зна: да су **4** од њих имали нешто мало више од 50 год. **5** су били између 46—50 год., **3** између 35—40., **3** између 24—30 и **1** између 70—75 год.

Вредно је поменути још и то, да међу самоубицама у години о којој је реч, није било ни једног са иоле јачом интелигенцијом.

Што се тиче покушаја самоубиства њих је, као што смо видели било **7** случаја, а извршена су: у јануару **1**, у мају **1**, у августу **1**, октобру **2** и новембру **2**.

Поредимо ли ове покушаје самоубиства са онима из предходних година, добићемо овакав резултат:

у год. 1896 **7** пок. самоубиства
у год. 1897 **4** пок. самоубиства
у год. 1898 **1** пок. самоубиства
у год. 1899 **1** пок. самоубиства
у год. 1900 — пок. самоубиства

Потражимо ли им пак узроке, наћићемо: да су **3** од њих резултат материјалне оскудице, **2** болести, **1** љубави, а **1** једно је извршено у наступу душевне поремећености.

Међу самоубицама у покушају налазили су се: **2** занатлије, **2** женске, **1** трговац, **1** надничар и **1** тестераш. Једна од женских покушала је да се закоље ножем, а друга се хтела отровати безапом. Тестераш и надничар вешали су се, остали су скакали у воду. Најзад, све самоубице у покушају, и данас су у животу.

Повреде тела у овој години резултат су, по већ утврђеном правилу, веће употребе алкохола. Од **8** случајева, колико их је у овој години било, свега су **3** дошла пред суд, а од ових опет само је **1** лице осуђено. Остали случајеви свршени су код иследне власти путем „наравнања.“

Повреде пак у ранијим год. овако су се кретале:

у год. 1896 било их је **6** случајева
у год. 1897 било их је **10** случајева
у год. 1898 било их је **8** случајева
у год. 1899 било их је **6** случајева
у год. 1900 било их је **14** случајева

На реду је сада, да прегледамо **крађе** из 1901 год. — то најбоље мерило полиције сигурности. Њихов укупни број износи **72** у коме су **38** опасних а **34** простих крађа.

Остављајући на страну, што је овај број знатно мањи (скоро за половину) од броја извршених крађа у предходним годинама, оно чиме се нарочито одликују крађе из ове године јесте обичност и простота начина којим су биле вршене, као и врло мала смељеност, коју су крадљивци у свој рад уносили. Док у предходним годинама налазимо читаве организоване дружине, које су себи стављале у задатак искључиво крађу новца и драгоцености, служећи се, ради постигнућа овог циља, свима могућим средствима, па и оружјем, дотле се у овој години сусрећемо са најобичнијим крадљивцима, који се задовољавају да покраду веш из отвореног дворишта, живину из незакључане шупе, новац из газдиног чекмежета, или најзад, а то су врло ретки случајеви, да у каквој гунгули извуку новчаник из џепа. Признајемо, да и ове врсте крађа нису никако за негирање, али је тек, мораће сваки допустити, велика разлика између развијања једног дућана, или касе коју је сопственик неколико пута закључао, и крађе рубља из отвореног дворишта, која, без

сумње, неби била извршена, да је сопственик то рубље склонио, преко ноћи, у какву затворену одају.

Само ово неколико редака о крађама на је, уверени смо, довољно, да се увиди разлика између рада полиције сигурности на штићењу имаовине престоничких грађана у овој и предходним годинама. Пу то ће се још боље моћи уочити, ако, часом прегледамо њен рад у томе правцу у току последњих 6 год. Тако су у престоници извршене, и то:

у год. 1896 крађа **142** у вредности **20947** дин.
у год. 1897 крађа **158** у вредности **33600** дин.
у год. 1898 крађа **125** у вредности **9940** дин.
у год. 1899 крађа **137** у вредности **12590** дин.
у год. 1900 крађа **75** у вредности **21300** дин.
у год. 1901 крађа **72** у вредности **9200** дин.

Највећи број извршених крађа у год. 1901 пада у месецу децембру (**11**), за тим долазе месеци: мај, јуни и август са по **7**, па онда јули, октобар и новембар са по **6**, фебруар, март и септембар са по **5**, јануар са **4** и април са **3**.

Од целокупног броја извршених крађа пронађено је њих **55**, што ће рећи **76.1%** који број стоји према бројевима предходних година, почев закључно од год. 1896 као **31%: 59%: 60%: 50.4%: 69.3%** (год 1900).

Најзад, за све крађе укупно, похватао је и предато суду на суђење **52** лица. Од овог броја њих **18** били су раније осуђивани, **14** долазе на малолетнике, махом кесароше, **8** су слуге и надничари без сталног занимања, **6** су трговачки помоћници, **4** занатлије и **2** су женске.

Од бив. осуђеника налазили су се: **1** у четвртном, **2** у трећем, **4** у другом и **6** у првом поврату.

Преваре и утаје у овој години иступне су природе, изузев утаја чиновничких на које полиција сигурности не може, готово ни у колико, утицати.

Све преваре, од којих је већина извршена помоћу „карата“ и „бенчева“ похватане су, а извршиоци њихови подвргнути казни. Само један од њих — неки Сима Радаковић који се је издавао за бив. српског учитеља у Ст. Србији, одакле је, вели, морао бежати због злостављања од стране турских власти, прогнат је на свагда у Турску — своју постојбину, по што се утврдило: да је „аконто“ свога патриотизма прошао целу Србију, купећи добровољне прилоге за „свету ствар.“ Не само власти, но и приватне личности — грађани српски — требало би да обрате најстрожу пажњу на овакове пробисвете, јер се, под њиховом маском, врло често крију агенти страних држава. Познати су нам неколико оваквих случаја.

О иступима из год. 1901 рећи ћемо само толико, да су се, према онима из предходних година, знатно умањили. Њихов укупан број у овој години износи **4458**, док је у предходним годинама износио, и то:

у год. 1896 **5742**
у год. 1897 **5932**
у год. 1898 **5382**
у год. 1899 **5987**
у год. 1900 **4755**

Иступни за скитњу у год. 1901 достижу цифру од **2100**, од које је, бар $\frac{2}{3}$, повлачило и казну прогонства.

Кад је већ реч о прогонству, онда не можемо да пропустимо, а да и о њему не речемо неколико речи. Изјављујемо одмах, да је оно, овакво какво данас постоји, а нарочито како се врши, једна по све илузорна и врло мало корисна ствар.

Да би се ово наше тврђење добро разумело, треба знати, које се личности у опште могу протерати?

По §§. 342, 343 и 365 тач. 6, 7, и 9 казног зак. који о прогонству говоре, то су:

- 1, Скитнице без икаквих исправа;
 - 2, Скитнице и бескућници па ма и са исправама, ако су само раније два или више пута иступно кажњавани;
 - 3, Скитнице и бећари који су већ једном били прогнати без обзира на уредне исправе које би имали;
 - 4, Страни поданици без уредног занимања, независно од исправе које би имали;
 - 5, Блуднице, подвдачице и венеријом заражене личности, ако су предходно два пута иступно кажњена због ових кривица.
- Ма колико ово изгледало јасно и тачно, ипак пракса изобилује множином забуна и злоупотреба. То стога, што је појам

скитнице врло растегљив, а законодавац, међу тим, није нигде прецизирао које се личности имају разумети под тим изразом? Не само несавесност, већ и сама неувиђавност, као и неспремност појединих полиц. чиновника, довољне су, па да се на рачун ове законске непотпуности стварају ужасне злоупотребе. Познати су нам неколико случајева, гди су људи са непокретним имањем оглашавани као скитнице и протеривани било из личног ђеџа, било опет због партиске тесногрудности. Тако исто бивало је и са занатлијама, који су привремено остали без рада, и ако су они имали свој стан, своју породицу, па су чак и порез плаћали. Свега овога, разуме се, неби било да је наш казни закон тачно определио појам скитнице, као што је то учинио француски у своје §-фу 270, који гласи: „Скитнице су оне личности које немају стално, домицила нити средстава за издржавање, а међу тим не раде никакав занат, нити врше ма какву професију.“

Поред овог недостатка нашег законодавца, који је, као што смо видели, извор заблудама и злоупотребима, постоји још један, исто тако важан, који је, бар по нашем мишљењу, у многоме ослабио добре стране прогонства. Реч је о местима у која се скитнице протерују. Ми потпуно разумемо кад једна полиц. власт ухвати у своје подручју једну скитницу па је, по издржаној казни, прогна у место рођења, али никако не можемо да појмимо кад та иста полиц. власт ухвати једну скитницу (која је рођена и живи у њеном подручју), па је прогна у буди које место у унутрашњости. Од куда долази то, да градови и општине по унутрашњости воде, рецимо, надзор над једним коцкарком београдским или кога другог града? Зар није боље и сигурније пазити на њега у месту рођења камо га сваки зна и познаје, но послати га у место гди је апсолутно непознат, и гди, као такав, може, што не кажу, чуда починити?

Са свим је природно, што и саме власти иду на руку овим лицима, да из прогнатог места што пре побегну — врате се у место из кога су прогнати и често пута, приређују највећа изненађења оним осталим властима које су их прогнале, а то само с тога, што су ове веровале, да су она под надзором оних других власти, па за то према њима нису ни предузимале потребне мере предострожности. Ето, ово ми никако не можемо да разумемо, нити ћемо икад разумети, а тврдимо, на основу сопственог искуства, да је овако прогонство пре штетно но корисно. Тако ће бити све дотле, док се и код нас не подигне какав завод, у коме би се скитнице, а нарочито малолетници, привикавали раду и обучавали занату. Како су пак скитнице главни елемент из кога се лиферију коцкари и крађивци из навике, то би се, подизањем једног оваквог завода, и увођењем система Бертилоновог за константовање идентичности криваца, казнима дела у нашој престоници свела на минимум. Желети је, да се ово што скорије оствари, а дотле да подржи бар овако како је у прошлој год. било.

ТЕЛЕСНЕ И СМРТНЕ КАЗНЕ

ПРВИ ДЕО. — СМРТНЕ КАЗНЕ

6. Кидање тела на комаде.

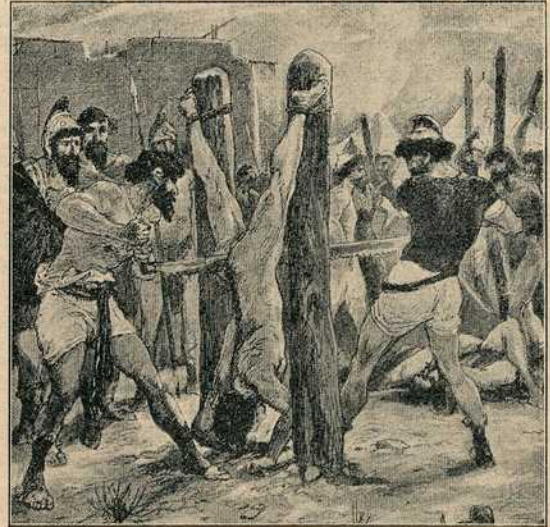
(Наставак)

Место дрва употребљавали су и друге елементарне снаге, а најобичније је било кидање тела коњском снагом. Осуђеноме су везивали сваку руку и сваку ногу за поједнога коња, за тим су сва четири коња потерани у четири правца, док тело није било раскидано. Тој смрти већином су давали само таква лица, која су пре тога мучена свима могућим мукама. По неки пут су тело утврђивали међу двоја кола, у која је било упрегнуто више коња, за тим су коње потерали у супротним правцима, те су тако кидали жртву.

Кидање коњима и колима није било много раширено и ретко је примењивано, а није било ни правилно, законом прописано погубљавање; него је кидање било или самовоља каквог власника или је било судијска пресуда само код најтежих повреда владоца, на пр. при убиству владоца. Код Римљана је употребљавана та ужасна казна, одатле је пренета у Француску, па и у Немачкој је налазила својих жртава. Краљицу Брунхилду,

пошто је претрпела разне друге телесне казне, везали су за реп једноме коњу који ју је вукао док није умрла.

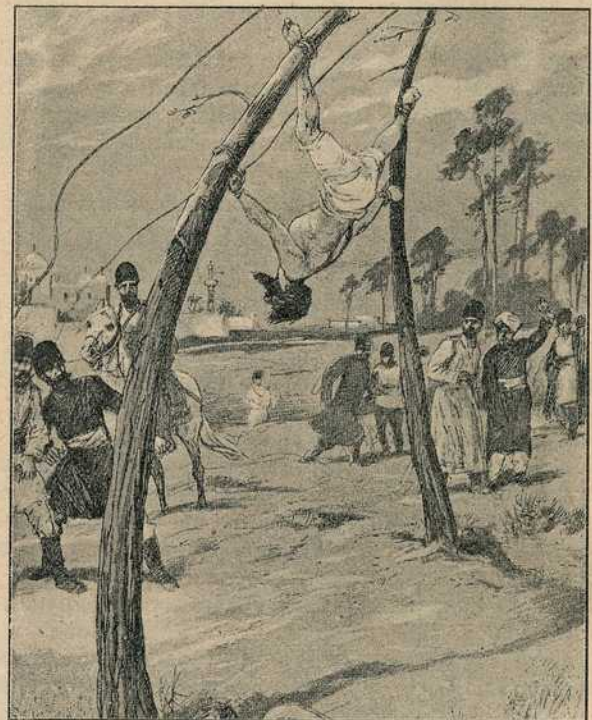
У Немачкој је често примењивана једна страшна казна против дивокрадица и против сељака који су се усудили да терају дивљач са својих њива. Везивали су такве „преступнике“ на живе јелене, и за тим су их потерали тако натоварене. Тако је несретник имао да трпи најужасније муке, јер је Јелен гледао свима могућим начинима да се ослободи необичног терета, те га је вукао кроз трње, кроз блато и баруштине, тукао га о дрва, док није обоје смрт ослободила. Довољно је позната и смрт Мазеле, који је био везан на коњу.

Сл. 4. — Тестерисање. (Опис у прошлом броју).

Све се те казне могу сматрати као варијација кидања и вучења од коња.

Кидање тела на комаде по средњовековном праву вршило се сасвим друкчије. У законнику „Theresiana“ овака је формула прописана за кидање тела: „Осуђеник да се доведе на суди-

Сл. 5. — Раскидање с дрвима. (Опис у прошлом броју).

лиште, тамо да му се расече цело тело на четири комада, за тим сваки комад да се обеси о нарочита вешала, која ће се обесити на четири главне улице ради гнушања“. А у особеним случајима кад су злочини осуђеника врло велики на пр. веле-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

издаја или убиство трудне жене, прописано је у додатцима тог закона још ово: „Такав злочинац да се доведе на губилиште и да му се због таквог нечовечног дела живо срце ишчупа, за тим да му се тело расече на четири комада, и да му се четири дела обесе у четири улице ради гнушања, а нарочито да се пази на то, да се глава, срце и десна рука заједно обесе“.

Просецање трбуха и вађење црева није било у обичају само у Немачкој и у осталим европским земљама, него се вршило и код Персијанаца, Индијанаца и Јапанаца. Римљани су тако мучили гоњене Хришћане, нарочито жене. Њих су бацали на земљу, расецали им трбухе и сипали им јечам у отвор. После тога нагонили су на тог мученика свиње, које су нарочито пустили да изгладне и гладне свиње ждерале су заједно с јечмом и утробу из расечених трбуха. О цару Домицијану прича се да му је било особито задовољство гледати расечене трбухе гојазних људи кад им испада утроба. И код Египћана било је у обичају расецање трбуха, али то се вршило много и над мртвима, да би им се могао извадити стомак, који су сматрали за седиште свега зла.

Са највише правне сигурности и правне једнакости поступао је законик Theresiana за Аустрију, Мађарску и Чешку. Тамо је казна кидана тела на четири комада прописана директно за одређене злочине и разуме се да је она примењивана у свима случајима. Тако у том законнику гласи „Ако је за повреду величанства окривљено мушко лице, да му се тело живом раскине на четири комада, а ако је женско, прво да се усијаним кљештима чупају груди, за тим да му се осече глава и да се глава набоду на колац.“

Из тога се види да женске никад нису подвргаване тој казни и то не из блакости према „слабом полу“ него више из естетичких разлога.

Кидање тела све је мање употребљавано, али се је одржало до 19 столећа и тада је сасвим нестало из реда казних средстава!

7. Убијање животињама.

Пошто је најужаснија сврепства чинио човек човеку, природно је да су и они који су вршили бестијалне пресуде, изметнули се најпосле и сами у дивље животиње. Отуда је природно и потекла мисао да казну извршују саме дивље животиње. Отуд је прастари обичај да се животињама даје да

Сл. 6. — Убијање животињама.

извршују казне; он допире до преисторијског доба и мисао учинити животиње извршиоцима казне налази се у најстаријим предањима. У Библији стоји на једном месту: „Нека црквају од глади и нека их коси грозница. Осим тога послају им зубе зверова и отров гуја“. Један стари пророк који се није покоравао божијој заповести, био је убијен од једног лава и његова лешина била је бачена на пут.

И ако су животиње првобитне биле извршиоци само божије казне ипак је последица те мисли била да се та казна употреби и код обичних, људских, пресуда. То се лепо види из Библије. Краљ Дарије издао је био наредбу по којој сваки онај који се за 30 дана помоли за што било каквом богу или човеку осим краљу самом, да се баца у лавовску пећину. Пошто је пророк Данило, поред све те заповести ипак три пут дневно молио се свом богу, морао га је Дарије, преко своје воље бацити у лавовску пећину, да не би право Персијанаца и Миђана, претрпело никаква уштраба.

Из тога се види да је у примењивању те казне тешко наћи границу између правног и законитог с једне стране и самовоље с друге стране. Тај случај са Данилом показује да није лако наћи границу између самовоље и законите казне; јер је Дарије запретио том казном али се је грозио да је примени на Данила.

(Наставиће се)

ПОУЧНО ЗАБАВНИ ДЕО

У СТЕПИ

од Максима Горког

2

И кратко и суво шклоцање зачу се у мраку. Ми застаосмо, као на заповест, и неколико секунда остаосмо неми, за љелима тим нељубазним дочеком.

— Да гадног човека! промрља војник.

— Да рече студент, замишљен. Он се шета са револвером. Види се лепо како га држи у руци.

— Еј! ти тамо! повика напрасно војник решивши се једном. Човек ћуташе не мењајући положај.

— Но! слушај: ми те нећемо дирати, дај нам само хлеба... ти га за цело имаш? Дај нам га, пријатељу тако ти Бога!..... Проклет да си ђаволе!

Ове четири последње речи војник изговори кроз зубе.

Човек ћуташе непрестано.

— Чујеш ли? рече опет војник, а већ му глас дрхташе од љутине и очајања. Ми ти тражимо хлеба! Нећемо се приближити... бацај нам га....

— Добро! одговори човек кратко.

Он је могао рећи „моја драга браћо“ и изразити у ове три речи најчвршће, најсветије хришћанско осећање; никад нас то не би дирнуло и ублажило као ово „добро“ тако кратко и тако суво.

— Не плаши се од нас, драги мој, — прихвати војник љубазним тоном и благим осмејком на уснама, ма да човек није могао видети његов осмех, јер је био далеко добрих двадесет корака.

— Ми смо мирни људи. Били смо у Русији и идемо у Кубан, на путу нестало нам новаца... сад смо појели све што смо имали на себи... и ево смо већ два дана гладни.

— Држите! рече добри човек подигавши руку.

Један црн комад појави се и паде на земљу. Студент се пожури да га узме.

Ево, још!... и још!... Нема више....

Кад је студент све покупио нађе се да смо имали скоро четири фунте доста тврдог пшеничног хлеба. Хлеб је био умрљан земљом и сасвим сув.

На прву околност нисмо много обрађали пажњу, што се тиче друге, њом смо били врло задовољни, сув хлеб много више храни него свеж, он садржи мање влаге.

— Тако... тако... и тако! говораше војник врло озбиљно делећи комаде. Чекај... то није право! Ти, научењаче, треба да уступиш једно парче, иначе неће он доста имати! Студент без и једне речи претрпи губитак једног парчета хлеба, које ја узмем и одмах метнем у уста. И ја почнем да га жваћем полако једва уздржавајући грчевите покрете вилица готових да здробе камен. Осетих необичну радост при брвом грчењу једњака, и да се задовољавам мало по мало. И један за другим топли залогаји, неизмерно добри, продирали су у запаљен стомак и претвараху се, тако ми је изгледало, одмах у крв и срж.

Нека радост, необична радост, оживљавајућа и пријатна, загревала ми је срце постепено како се стомак пунио.

Налазио сам се као у неком полусну. Ја заборавих ове последње, ове ужасне дане непрестане глади, заборавих своје другове, тако сам био занесен с милином ових осећања....

Али кад сам бацио и последњу мрвицу хлеба у уста, осећах да сам још ужасно гладан.

— Овај проклети човек мора имати још сланине или меса, гуњаше војник који је седео према мени на земљи, гладећи трбух.

— Без сумње, пошто је хлеб мирисао на месо....

— Али ја држим да му је и хлеба још остало.... рече студент, и додаде сасвим тихо:

— Ако то није револвер...

— Ко то може бити, а?

— Без сумње скитница као и ми.

Пас! одсече војник.

Ми смо седели у гомили и бацали смо косе погледе на ону страну где је био наш добротвор са револвером у руци. Ни један звук, ни један знак живота није нам долазио оданде.

Међутим ноћ нас је покривала својим мраком. Била је гробна тишина у степи; сваки од нас је чуо дисање свога суседа. С времена на време сетно стригање зрикаваца долазило је од некуд... Звезде, то право цвеће небесно, сијале су изнад нас...

Били смо гладни....

Ја се дичим кад кажем да нисам био ни мало бољи од мојих несрећних другова ове мало чудновате ноћи. Ја им предлажем да се дигнемо и да приђемо овом човеку.

— Не треба га дирати, без сумње, али ми ћемо појести све што нађемо код њега. Он ће да пуца... Па добро! тим горе!

Од нас тројице само ће један бити повређен, а у овом случају, мало је вероватно да ће једно тана убити на месту.

— Хајдемо! рече војник скочивши са свог места.

Студент се мање журио.

И ми приђемо, ми дотрчимо готово са свим до човека. Студент је био непрестано иза нас.

— Друже! повика војник тоном пуним прекора.

Ми бесмо дочекани потмулим гуњашем, и сув шум једног пиштоља који се запиње. Нешто сину пред нашим очима пуцањ одјекну.

— Промашлио, повика војник са свим радосан скочивши на човека.

— Чекај мало, ђаволе; сад ћемо те видети, ја....

Студент се баци на врећу.

Међутим „ђаво“ клону на леђа и поче крчати са раширеним рукама.

— Шта му је? рече изненађено војник, који је већ подигао ногу да га удари. Изгледа као да је сам себе ударио.... Е! где!... Шта тије? — Шта кажеш. Ти си самог себе ударио, шта?

— О, овде!... меса и неке лепиње, и хлеба, много хлеба, синци моји! рече тријумфујућим гласом студент....

— Лепо! нека те ђаво носи, цркни ако хоћеш!....

— Хајде, пријатељи, да једемо! повика војник.

Ја сам узео револвер из руку човекових, који пошто је престао да крчља, остаде сад непомичан. У револверу је био само један метак.

И ми смо поново јели.

Јели смо у ћутању.

Човек је још лежао ништа не говорећи, не мичући се.

Ми нисмо никако обраћали пажњу на њега.

— Је ли могуће, пријатељи, да је то било само за хлебац? чу се на једанпут један дрхтави и опор глас. Ми задрхтасмо сви.

Студент се умало није удавио и поче кашљати нагињући се земљи.

Војник пошто је сажватао свој комад поче да грди.

— Јели цето ниједно! шта си ти мислио, а? Заслужујеш да те одеремо као мачку. Хоћеш да ти кожу скинемо? Кога ће нам ђавола! Псећа њушка; вуци се! Видите ли то? Наоружао се човек и пуца на добре људе. Глупаче један!...

Он је говорио, црвао у исто време још услед чега су претње губиле своју јачину и изразитост.

— Чекај само док све поједемо; научићемо те памети, изјави студент кобним гласом.

Тада, баш кад заћутасмо, одјекну урлање помешано са јецањем, од чега се уплашисмо.

— Браћо.... Зар сам ја знао? Ја сам пуцао.... јер сам се бојао...

Ја долазим из Повог Атоса... И губерније Смоленске ја идем.... О Боже мој! проклета грозница! То је моја несрећа! Због ње сам морао да напустим Атос.... Да није било тога ја бих тамо прилично радио... Ја сам столар... И тамо, код куће имам жену.... и две ћерчице. Има скоро четири године како их нисам видео.... Моја деца.... поједите све....

— То ћемо и урадити није било потребно да нам кажеш, рече студент.

— О, велики Боже! Да сам само знао да сте ви мирни људи, да ли би и помислио да пуцам? Али шта ћете, у сред степе, у овој мрачној ноћи..., је ли то моја кривица?

Он је говорио и плакао; али боље рећи урлао је дрхтећи и плашљиво....

— Ево га сада, слини, учини војник презриво.

— Мора да има новаца код себе примети студент.

Војник намигну оком, погледа га у лице и осмехну се.

— Где ти си врач.... Чујете, децо, ако запалимо ватру могли бисмо спавати....

— А он? упита студент.

— Нека иде до ђавола!

— Нећемо га пећи, надам се.

(Свршиће се)

ЗАПИСНИЦИ ИЗ МРТВОГ ДОМА

РОМАН У ДВА ДЕЛА

Написао **Фјодор М. Достојевски**

Превео с руског Јефта Угричић

12

Он се окрену браћи, која су слушала наш разговор, па им поче нешто ватрено говорити. Дуго су и озбиљно говорили међу собом и одобравајући климали главима. Па онда с важно-милостивим, то јест чисто мусломанским осмејком, који ја тако волим, и то волим баш важност тога осмејка, окренуше се мени и потврдише, да је Иса био Божји пророк и да је Он градио велика чуда; да је од земље начинио тицу, задахнуо је, а она полетела... и да је то и у њихним књигама записано. Говорећи ово, они су били потпуно убеђени, да ми чине велико задовољство, хвалећи Ису, а Алеј је био срећан и пресрећан, што су његова браћа одлучила и баш хтела мени да учине ово задовољство.

И писање нам је ишло необично успешно.

Алеј је набавио хартије (није ни хтео да ми допусти, да је ја за своје паре купим), пера, мастила, и за нека два месеца, научио је одлично да пише. То је задивило чак и његову браћу. Поносу и радости њиховој није било краја. Нису знали, како да ми се захвале. На радовима, ако се десило да радимо заједно, наизменче су ми помагали и сматрали су то за срећу. Ја већ и не говорим о Алеју. Он ме је волео, можда, исто толико колико и браћу. Никад нећу заборавити онај час, кад је одлазио с робије. Одвео ме је иза казамата, и тамо ми пао око врата и заплакао. Никад пређе није пољубио и није плакао. „Ти си за мене толико учинио, толико учинио“, — говорио је он — „да ми ни отац, ни мати не би могли толико учинити: ти си ме начинио човеком; Бог нека ти плати, а ја те нећу никад заборавити...“

Где ли је сад, где ли је мој добри, драги, драги Алеј!...

Сем Черкеза, у нашем је казамату била још читава гомилица Пољака, који су чи-

нили потпуно одељену дружину, готово не имајући никаква додира са осталим осуђеницима. Већ сам рекао, да су их сви мрзели због њихног дељења и њихове мржње према осуђеницима Русима. То су биле природе изнурене, болесне; било их је шесторица. Неки су од њих били образовани људи; о њима ћу говорити нарочито и потанко доцније. Од њих сам каткад последњих година мојега живота на робији, добијао по коју књигу. Прва књига, што сам је прочитао, учинила је на мене силан, чудан, особити утисак. О овим утисцима причаћу којом приликом нарочито. За мене су они врло занимљиви, а уверен сам, да ће многим бити потпуно неразумљиви. Човеку, док не искуси, није могуће судити о неким стварима. Рећи ћу једно: да су морална лишвавања тежа од свију физичких мука. Прост човек, идући на робију, долази у своје друштво, чак, можда, и у још развијеније. Он је изгубио, истина, много: завичај, породицу, све, али му средина остаје иста. Образован човек, који, по закону, допада исте казне с простим

човеком, губи често несрављено више од њега. Он мора да угуши у себи све своје потребе, све навике; мора да пређе у средину, њему недовољну, мора да се научи да не дише свој ваздух... То је — риба, избачена из воде на обалу... И често се казна, по закону за све једнака, претвара за њега у десет пута мучнију. То је истина... чак кад би се тицало само и материјалних навика, што их човек мора да жртвује.

Али, Пољаци су сачињавали нарочиту засебну гомилу. — Било их је шесторица, и сви су били заједно. Од свију осуђеника нашега казамата, они су волели само једног Еврејина и то, можда, једино зато, што их је забављао.

Нашега су Еврејина, у осталом, волели чак и други осуђеници, ма да су му се сви до једног подсмевали. Био је сам међу нама, и ја чак ни сад не могу да га се сетим без смеја. Сваки пут, кад бих га погледао, редовно ми је падао на памет Гољев Еврејин Јанкељ, из „Тарас-Буљбе“, што је, кад се скинуо, да би преноћио са својом Еврејком у некаквом ђумезу, у том тренутку ужасно лично на очупано пиле. Исај Фомињ, наш Еврејин, био је као две капи воде палик на очупано пиле. То је био већ старији човек, око педесетак година, омален и слабуњав, лукав и у исти мах грозно глуп. Био је безобразан и надут, а у исто време и ужасна кукавица. Сав је био у некаквим борама, а на челу и на лицу били су му жигови, који су му ударени на ешафоту. Никако нисам могао да разумем, како је могао да издржи шесет удараца.

Овамо је дошао окривљен за убиство. Код себе је имао скривен рецепт, који му од доктора дотурише његови Евреји одмах после казне. По томе рецепту могло се добити таква маст, од које су се за недељу две могли изгубити његови жигови. Ту маст није смео да употреби у затвору, те је чекао да издржи своју дванаесто-годишњу робију, после које је, кад оде на насеобину, сигурно намеравао да се користи рецептом. „Тако се не може зеним, рекао ми је једном — а ја свакојачко хоћу зеним се.“ Ми смо били најбољи пријатељи. Он је увек био у најодличнијем расположењу духа. У затвору му је било лако живети; по занату је био златар, увек претрпан послом из вароши, у којој није било златара, и на тај се начин избавио тешких послова. Наравно, да је у исти мах био и зеленаш, те је са интересом и на залогне снабдевао цео завод новцем. Дошао је у затвор пре мене, а један од Пољака ми је описао потанко његов долазак. То је врло смешна историја, коју ћу испричати доцније. О Исају Фомињу говорићу још чешће.

Остали део људства у нашем казамату, састојао се из четири староверца, старца и познавалаца Светога Писма, међу њима и онај старац из Стародуба; два-три Малоруса, мрачних људи; један млад осуђеник, са узаним лицем и танким носићем, од двадесет и три године, који је убио већ осам душа; из гомиле осуђеника за прављење лажног новца, од којих је један био забављавао целом нашем казамату, и најпосле, још неколико натмурених, и мрзовољних лица, обријаних и онакажених, ђуљивих и завидљивих, што су с мржњом гледали

испод очију око себе и што су се заузели да тако гледе, да се тако мрште, да тако ђуте и мрзе још многу и многу годину — цео рок своје робије. Све је ово само пролетало испред мене те прве, суморне вечери мога новог живота — пролетало по сред дима и чађи, посред свађања и неисканог цинизма, у мезитичном ваздуху, поред звек ланаца, усред клетава и бесиднога церекања. Легао сам на голе даске, метнувши под главу своје аљине (јастука још нисам имао), покрих се кокухом, али дуго нисам могао да заспим, ма да сам био сав изнурен и изломљен од свих паклених и неочекиваних утисака тога првог дана. Али мој нови живот тек је имао да почне. Још ме је много што-шта чекало, о чему нисам никада мислио, што нисам ни нагађао...

V.

ПРВИ МЕСЕЦ

Три дана после мога доласка у тамницу, било ми је наређено да изађем на рад. Веома се добро сећам тог првог дана на раду, ма да се целог дана није са мном догодило ништа врло необично, бар не према свему осталоме, што је већ и иначе било необично у моме положају. Али то је такође био један од првих утисака, и ја још нисам престајао да на све жудно гледам. Сва та три прва дана провео сам у најтежим осећајима. „Ево краја мојем путовању: ја сам у тамници!“ понављао сам себи свакога тренутка, — „Ево пристаништа мога за многе, дуге године, мој кутак у који ступам са тако неверљивим, са тако болним осећањем... А ко зна? Може бити — кад га кроз много година будем морао оставити — да ћу још и зажалити за њим!..“ додавао сам не без примесе оног злурадог осећања, које покадшто долази до потребе, да се нарочито позледи властита рана, као да се човек жели наслађавати својим болом, као да у сазнању целе величине несрећине лежи права наслада... Мисао, да бих временом могао зажалити за овим кутом — мене самога испуни ужасом: већ сам и тада слутио, како је неприродно и ужасно човек прилагодан. Али то је још све било у будућности, а за сада је око мене све било непријатељско и — страшно... и ако не баш све, али се мени, разуме се, тако чинило.

Ова дивља радозналост, с којом су ме разгледали моји нови робијашки другови, њихова појачана суровост према новајлији из племињског реда, који се наједанпут појавио у њиховом друштву, суровост која је покадшто долазила скоро до мржње, — све ме је то толико измучило, да сам већ и сам пожелео што пре рада, само да бих што пре и одједанпут сазнао и увидео сву своју беду, да бих отпочео живити као и сви остали, да бих убрзао са свима ушао у исти колосек.

Разуме се, ја онда нисам много што-шта запазио ни слутио, што ми је било пред носем: међу непријатељским ја нисам још ништа утешно нагађао. Уосталом, неколико предусретљивих, љубазних лица, на која сам наишао већ и за та три дана, међутим ме охрабрише веома. Од свију је био са

мном најпријатнији и најпредусретљивији Ађим Ађимић. Међу мргодним и мрским лицима осталих робијаша нисам могао а да не опазим такође и неколико добрих и веселих. „Свуда има рђавих људи, а међу рђавима и добрих“, похитах утешити се у себи, — „Ко зна? Може бити, да ови људи нису баш много гори од оних, осталих, који су остали тамо, изван тамнице“.

Тако сам мислио и сам сам тресао главом над својим мишљењем, а међутим, — Боже мој! — да сам само тада знао, колико је и та мисао била истинита!

Ето, например, био је ту један човек, којег сам потпуно упознао тек после много година, а међутим он је био са мном и непрестано поред мене готово за све време моје робије. То је био осуђеник Сушилов.

Чим сам почео сада да говорим о робијашима, који нису били гори од других, одмах сам се и нехотице сетио њега. Он ме је послуживао. Имао сам и још једног другог послужитеља. Ађим Ађимић ми је још одмах с почетка, првих дана, препоручио једнога од осуђеника, — Осипа, рекавши ми, да ће ми, за тридесет копејака на месец, спремати сваки дан засебно јело, ако ми се већ не допада државно и ако имам средстава да набављам своје.

(Наставиће се)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Један општински писар управно је на нас два следећа питања:

I.

У §. 15. и 16. полицијске уредбе у ставу 3-ћем казато је:

„Осуде за истуи по тужби приватног извршију се тек онда када постану извршене а осуде по званичној дужности као и све према скитницама, крадљивцима и слугама могу се одмах извршити, но међу тим у оба случаја остаје право жалбе осуђеном.“

Питање: да ли се према овоме осуде по званичној дужности имају извршити одма само над скитницама, крадљивцима и слугама, или и над осталима као: трговцима, шпекулантима, механџијама, кафеџијама, дућанџијама и т. д. и, да ли се горњи законски пропис у овим случајевима односи само на скитнице, крадљивце и слуге а више ни на кога? и

II.

У §. 13. о измени и допуни од 26. јануара 1901. год. у законнику о поступку судском у грађанским парницама казато је:

„Саопштење пресуде или решења овериће увек председник или члан суда, а ако би ови били неписмени, саопштење ће се извршити у присуству два писмена сведока, који ће се на акту саопштења потписати.“

Питање: да ли се овде сматра, ако су председник и члан неписмени, да се онда саопштење врши у присуству два писмена сведока, или, кад су парничари којима се саопштење врши неписмени; јер, у поменутом §. говори се само о председнику и члану, и, важи ли оно саопштење пресуде или решења, када су парничари неписмени а исто овери писмен председник или члан без присуства два писмена сведока?

Наш одговор:

1. На I. питање:

Као што се види, из прописа §. 15. и 16. полицијске уредбе који је горе цитирао, све пресуде које се доносе за оне кривице које се по закону извршавају и казне по званичној дужности могу се над сваким осуђеним лицем извршавати одма, као и пресуде изречене над крадљивцима, скитницама и слугама.

Речи, „могу се извршавати одма,“ законодавац је по нашем мишљењу унео у овај пропис законски у томе циљу: да општинским судовима и полицијским властима даде могућности, да оне, приликом изрицања осуда за кривице које се казне по званичној дужности, као и над: скитницама, крадљивцима и слугама, — могу, над оним осуђеним лицима, за разне иступе, која би по својој стању, занимању, карактеру и осталим околностима, могла бегством да осујете извршене пресуде кад она доцније постане извршена, — извршавати те пресуде одмах по изреченој казни остављајући им ипак употребу права жалбе у прописном року, ако са осудом буду незадовољни.

Према овоме, такве се пресуде не морају одмах извршавати и наспрам оних осуђених лица која ни по чему не дају повода сумњи, да ће доцније, кад пресуда постане извршена, моћи осујетити њено извршење.

На II. питање:

Допуна §. 13. у закону о поступку судском у грађанским парницама сасвим је јасна. По њој дакле: свако саопштење пресуде или решења, парничарима, били они писмени или не, треба да овери председник или члан општинског суда. — Ако је председник или члан неписмен, онда саопштење треба извршити у присуству два писмена грађанина, који ће се на акту саопштења потписати да је то саопштење доиста извршено у њихову присуству. Тако извршена саопштења по закону су пуновална.

Према овоме, јасно је: да важи и оно саопштење пресуде или решења и кад су парничари, којима је то саопштење извршено, неписмени, кад исто саопштење овери писмени председник или писмени члан општинског суда и без присуства два писмена сведока. — Закон у оваквим случајевима тражи присуство два писмена сведока, само онда, кад је неписмен председник или члан суда који оверава извршено саопштење пресуде или решења парничарима.

Један општински писар управно је на нас овакво питање:

Да ли повређени или оштећени, може кривцу опростити кривицу и онда, кад је кривац иступно кажњен и када је пресуда већ постала извршена?

Наш одговор:

По §. 397. казног законика истуђење престаје и свака казна изчезава:

1., „смрћу кривца, у ком случају само накнади штете, ако би пресуда и на то гласила, места имати може“ и

2., „ако би онај, кога се ствар тиче, кривцу опростио. Но ако је истуђење таквог рода, да у дужност саме власти снага исто иследити и казнити, онда се обраштај од повре-

ђене или оштећене стране само на накнаду односити може, никако пак на саму казну.“

Према овоме, јасно је, да повређени или оштећени може кривцу опростити казну за учињено истуђење, свакад *иа* и кад је пресуда извршена, *и* остала, ако се то истуђење по закону искључиво казни само на тужбу приватног тужиоца а не и по званичној дужности.

Поводом нашег објашњења у броју 6. „Полицијског Гласника“ од 21. фебруара ове године, један полицијски писар пита нас накнадно:

Да ли се, приликом забране какве бесправне радње, на основу §. 373 а. казног законика, решењем полицијске власти, има од кривца наплатити такса по ТБр. 87. или по ТБр. 89. закона о таксама?

На ово питање ми му одговарамо:

Када се коме само забрањује бесправна радња а не кажњава се за то, онда се та забрана чини једним решењем административним, и у том случају има се наплатити такса по ТБр. 87. закона о таксама у два динара.

У случају пак, да је коме раније забрањивана бесправна радња административним решењем, па он и после тога опет отпочне бесправно радити, онда га полицијска власт, поред осуде на затварање бесправне радње, казни и новчано од 25 до 100 динара, и у том случају осуђује га на плаћање таксе по ТБр. 89. закона о таксама у десет динара.

У овом смислу дакле треба разумети наше раније објашњење о коме је горе реч.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ТРАЖИ СЕ

Лујзу Боал, родом из Вавре у Белгији, стару 22 год., средњег стаса, овалног лица, угаситих очију и косе, које је почетком месеца марта тек. год. нестало из Машегена, тражи полиција из Брисела актом Бр. 761. и 970. Ко ма шта буде сазнао о овој госпођици, моли се да по томе извести управу гр. Београда, или непосредно наше уредништво.

ПОТЕРЕ

Риста, син **Зарије Милића** из Боровца ср. јабланичког стављен је, решењем среског начелника под кривичну истрагу и у притвор због убиства извршеног над Стојаном Арсићем из Сијарине, истог среза. Риста, који је у бегству, има 16 год., средњег је стаса, плав, носав, у одећу је од црног сукна. За одбеглим убицом наређује се најживље тражење. Пронађеног треба стражарно спровести начелству округа врањског с позивом на акт Бр. 9.988.

Милан Марковић, бив. надничар код Радомира Рашковића, оvd. трговца, проневерио је своје господару 90 динара и 3. тек. м-ца побегао из Београда. Милан је родом из Обреновца има 30—35 година, средњег је стаса, приномањаст, сувоњав. Кварт варошки управе гр. Београда актом Бр 3847, моли све полиц. власти, да Милана у својим домаћинама живо потраже, па у случају проналаска њему стражарно спроведу. Акт управе Бр. 9884.

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Љубомир Ђурић, родом из села Метковића, среза поперског, стар 19 год., средњег стаса, пљосната лица, косе и очију плавих, решењем кварта теразиског стављен је под кривичну

истрагу и у притвор због више превара. Умљављају се сви они, који би о овој варалици ма шта знали, да то одмах доставе поменутом кварту, или самој Управи града Београда.

Јанош Тарник — лице чију слику износимо, пријавило се 23. пр. мес. управи гр. Београда као војнички бегунац аустро-угарски и молило за заштиту српског закона. Научена искуством из ранијих год. да не верује много лицима која се издају за војне бегунце, — управа се, преко консулата аустро-угарског, обрати војним властима суседне монархије а за врло кратко време доби одговор, из кога се видело:

да је Јанош један дрзак крадљивац. Па, по што није искључена могућност, да је он и овде у Србији вршио разна казнима дела, то му, ево, износимо слику и молимо, и власти и приватне, за што опширније податке о њему. Јанош има 27 год., средњег је стаса, лица дугуљастог, косе и очију плавих, на левој руци тетовиран је знаком „Г“ поред кога је угаснута звезда.

Садржај: I. Службени део. — II. Стручни и научни део: 1) Просјаштво; 2) Престоничка полиција сигурности у 1901. години; 3) Телесне и смртне казне. — III. Поучно забавни део: 1) У Степи; 2) Записници из мртвог дома. — IV. Поуке и обавештења. — V. Службене објаве: Тражи се. — Потере. — Из полицијског албума.